

യും, അവരുടെ ബംഗാളി-വിരുദ്ധ നിലപാടുകാരണമായിരിക്കാം, മുഖ്യമന്ത്രി സമ്മേളനത്തിലേക്കു ശ്രീ ബന്ദു ക്ഷണിച്ചില്ല. ക്ഷണിക്കപ്പെട്ടെങ്കിലും അസമിലെ ശ്രീ മഹന്ത സമ്മേളനത്തിൽ പങ്കെടുക്കുകയുണ്ടായില്ല. വ്യത്യസ്തങ്ങളായ പശ്ചാത്തലങ്ങളും കാഴ്ചപ്പാടുകളുമുള്ള പാർട്ടികളെ ഏകീകരിച്ചുനിർത്താനാവശ്യമായ പശ്ചിമ 'കോൺഗ്രസ്'-ഇതരത്വ'ത്തിന് ഇനിയും കൈവന്നു കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല എന്നു വ്യക്തമാണ്.

കോൺഗ്രസ്സിനെതിരായ ഒരു വികല്പമെന്നനിലയിൽ, കേന്ദ്രത്തിൽ റോസ്സ് അരങ്ങേറാനുള്ള കഴിവ് ഇന്ത്യയിലെ ഒരു പാർട്ടിക്കും ഇനിയും കൈവന്നുകഴിഞ്ഞിട്ടില്ല. കോൺഗ്രസ്'-ഇതര-പാർട്ടികൾ യോജിച്ച്, ഒരു മിനിമം പരിപാടിയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ രൂപവൽക്കരിക്കുന്ന 'കോൺഫെഡറേഷൻ' കോൺഗ്രസ്സിനെ സ്ഥാനഭ്രഷ്ടമാക്കി അതിന്റെ സ്ഥാനം കാര്യക്ഷമമായി കൈയടക്കുക എന്നതും, ഇന്നത്തെ നിലവെച്ചു നോക്കുമ്പോൾ, അതിവിദൂരത്തിലുള്ള ഒരു സ്വപ്നം മാത്രമാകുന്നു. ആഭ്യന്തരങ്ങളായ വൈരുദ്ധ്യങ്ങൾ മുർച്ഛിച്ചു അടുത്ത ഭാവിയിൽ കോൺഗ്രസ് പാർട്ടി ചിന്നഭിന്നമാവുകയാണെങ്കിൽ, ഏറെക്കുറെ അരാജകത്വതുല്യമായ ഒരു സ്ഥിതിവിശേഷമായിരിക്കും കേന്ദ്രത്തിൽ ഉളവാകുക. രാഷ്ട്രത്തിലാകെ അതിന്റെ പ്രത്യാഘാതങ്ങൾ ദീർഘങ്ങളും ദാരുണങ്ങളുമായിരിക്കാനാണു സാധ്യത.

(4 മേയ്, 1987)

22. കേരളം ഇടത്തോട്ട്

ഒരിക്കൽക്കൂടി കേരളം ഇടത്തോട്ടു നീങ്ങിയിരിക്കുന്നു; ഒമ്പതാമത്തെ പൊതുതിരഞ്ഞെടുപ്പിലൂടെ കേരളത്തിലെ ജനങ്ങൾ മാർക്സിസ്റ്റ് പാർട്ടിയുടെ നേതൃത്വത്തിലുള്ള ഇടതു-ജനാധിപത്യമുന്നണിയെ അധികാരത്തിൽ പ്രതിഷ്ഠിച്ചിരിക്കുന്നു. പ്രകടമായി മതത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്ന മുസ്ലിം ലീഗിനും അപ്രകടമായി മതത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്നതെന്നു കരുതപ്പെടുന്ന കേരള കോൺഗ്രസ്സിന്റെ രണ്ടുവിഭാഗങ്ങൾക്കും പങ്കാളിത്തമില്ലാത്തതാണ് ഈ മുന്നണി. അക്കാരണത്താൽ, വേണമെങ്കിൽ, മതനിരപേക്ഷമായ ഒരു മുന്നണിയാണ് ഇപ്പോൾ അധികാരം നേടിയിട്ടുള്ളത് എന്നു പറയാം. 1957-ൽ, കേരള സംസ്ഥാന രൂപവൽക്കരണത്തെത്തുടർന്ന് നടന്ന തിരഞ്ഞെടുപ്പിൽ കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് പാർട്ടി അധികാരത്തിൽവന്നതിനുശേഷം, ഉപ്പോൾ മാത്രമാണ് ഇത്തരം മതനിരപേക്ഷത കേരളത്തിൽ ഭരണകക്ഷികൾക്കു കൈവരുന്നത്. തിരഞ്ഞെടുപ്പിലൂടെ അധികാരം പിടിച്ചെടുക്കുന്നതിനു മാത്രമല്ല, പിടിച്ചെടുത്ത അധികാരത്തിന്റെ ഭൗതികഫലങ്ങൾ പങ്കിട്ടെടുക്കുന്നതിനും ജാതിയേയും മതത്തേയും പരമാവധി ചൂഷണംചെയ്തു പരിചയിച്ചു പോന്ന കേരളത്തിലെ ജനങ്ങൾ ഈ ചുറ്റുപാടിൽ എങ്ങനെ പ്രതികരിക്കുമെന്നു കണ്ടറിയേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. കപ്രസിദ്ധമായ പഴയ 'വിമോചന' സമരം ആവർത്തിക്കുന്നതിനു സാധ്യതയില്ലെങ്കിലും, മത-ജാതി-വിഭാഗങ്ങളുടെ നീക്കിപ്പതാലുര്യങ്ങളെ ആഴത്തിൽ സ്വർശിക്കുന്നതിനു സർക്കാർ ശ്രമിക്കുന്ന പക്ഷം അധികാരത്തിൽനിന്നു തലംകാലം അകറ്റിനിർത്തപ്പെട്ട ആ വിഭാഗങ്ങൾ ശക്തിയായി ചെറുകുമ്മെന്നും, ആ എതിർപ്പ് ജനാധിപത്യത്തിന്റെ സാമാന്യമര്യാദകളിൽ ഒതുങ്ങി നില്ക്കുന്നതായിക്കൊള്ളണമെന്നില്ലെന്നും വേണം കരുതാൻ.

ഭൂരിപക്ഷം കൈവിട്ടുപോയെങ്കിലും, നിയമസഭയ്ക്കകത്തു് കോൺഗ്രസ് നേതൃത്വത്തിലുള്ള എതിർപക്ഷം ഏറെക്കുറെ ശക്തംതന്നെയാണു്. ഭരണം കൈയടക്കിയ ഇടതുമുന്നണിയിലെ ഘടകങ്ങളെ പരസ്പരം ഇണക്കിനിർത്തുന്നതിനു്, 'അധികാരം' എന്ന സിമന്റു് ഒഴികെ, ആദർശങ്ങളുടെ ഐക്യരൂപ്യമോ, വൈകാരികമായ ഐക്യമോ ഉള്ളതായി വെളിപ്പെട്ടിട്ടില്ല. വ്യക്തിപരങ്ങളായ അഹന്തകളുടേയും, തികച്ചും സ്വാഭാവികങ്ങളായ വിഭാഗീയ താൽപര്യങ്ങളുടേയും പ്രവർത്തനഫലമായി ഭരണമുന്നണിക്കകത്തു സമ്മർദ്ദം വർധിക്കുകയും അതു സംഘർഷത്തിന്റെ രൂപം കൈക്കൊള്ളുകയുമാണെങ്കിൽ, ആ അവസരം ഫലപ്രദമായി ഉപയോഗിക്കാൻ എതിർപക്ഷത്തിനു സന്തോഷമേ ഉണ്ടായിരിയ്ക്കൂ. 'പൊളിത്തൽ രാഷ്ട്രീയം' ഇന്ത്യയിൽ, കേരളത്തിലും വ്യാപകമായി പരീക്ഷിക്കപ്പെടാത്തതല്ല.

ജനങ്ങൾ തങ്ങളിൽ നിക്ഷേപിച്ച വിശ്വാസത്തെ ഇടതു-ജനാധിപത്യ-ഭരണമുന്നണി എങ്ങനെയായിരിക്കും നീതീകരിക്കുക? തിരഞ്ഞെടുപ്പുകടനപത്രികകൾക്കു്, തിരഞ്ഞെടുപ്പ് ഫലം പ്രഖ്യാപിക്കപ്പെടുന്ന നിമിഷംമുതൽ പ്രസക്തിയില്ലാതായിട്ടു വർഷങ്ങൾ പലതു കഴിഞ്ഞു. അതിനാൽ, പുതിയ ഭരണസംവിധാനത്തിന്റെ ഉദ്ദേശ്യങ്ങൾ മനസ്സിലാക്കുന്നതിനു് നിയമസഭയിൽ ഗവർണ്ണർ നടത്തിയ പ്രസംഗത്തിലേക്കു നോക്കുകയാവും പ്രയോജനകരം.

1987 മാർച്ച് 28-ാം തീയതി നിയമസഭയിൽ കേരള ഗവർണ്ണർ ചെയ്ത നയപ്രഖ്യാപനപ്രസംഗത്തിൽ അപ്രതീക്ഷിതമായി വളരെ ഒന്നുമില്ല. മത-ജാതി-പരിഗണനകളിൽ അടിയറച്ച 'സൗകര്യ രാഷ്ട്രീയ'ത്തിനും, സാമുദായികശക്തികളെ പ്രീണിപ്പിക്കുന്ന നയത്തിനും, ഭരണകൂടത്തിലും സർക്കാരിലും അർബുദരോഗംപോലെ വ്യാപിച്ചിട്ടുള്ള അഴിമതിക്കും എതിരായും, ആദർശാധിഷ്ഠിതരാഷ്ട്രീയത്തിനും, മതനിരപേക്ഷത, ജനാധിപത്യം, രാഷ്ട്രത്തിന്റെ ഐക്യം എന്നീ ആദർശങ്ങൾക്കും അനുകൂലമായാണ് ജനങ്ങൾ വോട്ടുനൽകിയിട്ടുള്ളതു് എന്ന നിരീക്ഷണത്തോടെയാണ് ഗവർണ്ണർ ഈ പ്രസംഗം ആരംഭിച്ചിട്ടുള്ളതു്. സത്യസന്ധവും പുരോഗമനാത്മകവും കാര്യക്ഷമവും വികസനകേന്ദ്രിതവുമായ ഭരണം അദ്ദേഹം ജനങ്ങൾക്കു വാഗ്ദാനം ചെയ്യുന്നുമുണ്ടു്. അധികാരത്തിലുള്ളതു് ഏതു കക്ഷിയോ, മുന്നണിയോ ആയാലും, ഈ നിരീക്ഷണം നടത്താവുന്നതു വാഗ്ദാനം നൽകാവുന്നതുമേയുള്ളൂ.

തിരഞ്ഞെടുപ്പടിവസം പലേടത്തും നടന്ന അക്രമസംഭവങ്ങളെ പരാമർശിച്ചുകൊണ്ടു്, ഈ അക്രമങ്ങൾക്കെതിരെ കർശനമായ നടപടിയെടുക്കുമെന്നും, പോലീസിന്റെ കാര്യക്ഷമത വർധിപ്പിക്കുകയും നിയമവും ക്രമവും സംരക്ഷിക്കുകയും ചെയ്യുമെന്നും ഗവർണ്ണർ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടു്. പെരുകിവരുന്ന നിയമലംഘനങ്ങളുടെയും കുറ്റങ്ങളുടെയും കൈയേറ്റങ്ങളുടെയും കൊലകളുടെയും അന്തരീക്ഷത്തിലാണു് ഏറെക്കാലമായി നാം ജീവിക്കുന്നതു്. എണ്ണം വർധിക്കുന്ന തോതിനു് പോലീസിന്റെ കാര്യക്ഷമത കുറഞ്ഞുവരുന്നതാണു നമ്മുടെ അനുഭവം. നീതി നിർവഹിക്കുന്നതിൽനിന്നു് പോലീസിനെ തടയുകയും, അവരെക്കൊണ്ടു് അനീതി ചെയ്യിക്കുകയുമാണു താഴ്ന്ന തലത്തിലുള്ള രാഷ്ട്രീയപ്രവർത്തനം എന്നു വന്നിരിക്കുന്നു. ഈ സാഹചര്യത്തിൽ, ജനങ്ങളുടെ ജീവനും സ്വത്തിനും സംരക്ഷണം നൽകുന്നതിനും, അവരുടെ ആശങ്കകളും ഭയങ്ങളും ഒഴിവാക്കുന്നതിനും, മുൻഗവണ്മെന്റുകളെ അപേക്ഷിച്ചു കൂടുതൽ ഫലപ്രദമായി വല്ലതും പുതിയ സർക്കാർ ചെയ്യുമോ എന്നും, ആഗ്രഹമുണ്ടെങ്കിൽത്തന്നെ അവർക്കു് അതു സാധ്യമാവുമോ എന്നും കാത്തിരുന്നു കാണുകതന്നെ വേണം.

ജനാധിപത്യം അടിയിൽനിന്നു കെട്ടിപ്പടുക്കുന്നതിനായി പഞ്ചായത്തു-മുനിസിപ്പാലിറ്റി തിരഞ്ഞെടുപ്പുകൾ ഏതാനും മാസങ്ങൾക്കകം നടത്തുമെന്നും ജില്ലാഭരണനിയമം നടപ്പിൽവരുത്തുമെന്നും ഗവർണ്ണർ പ്രതിജ്ഞചെയ്തിട്ടുണ്ട്. ഈ പ്രതിജ്ഞ നിറവേറുന്നതോടൊപ്പം, ഫലപ്രദമായി പ്രവർത്തിക്കുന്നതിനുള്ള കഴിവു പ്രാദേശിക സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾക്കു കൈവരുത്തുന്നതിനായി, റവന്യൂ വരുമാനത്തിന്റെ വലിയ ഒരു ഭാഗം അവയ്ക്കു കൈമാറുന്നതിനുകൂടി സർക്കാർ തയ്യാറായെങ്കിൽ മാത്രമേ അടിസ്ഥാന ജനാധിപത്യം ഇവിടെ വേരുപിടിച്ചുവളരുകയുള്ളൂ. ഉദ്യോഗസ്ഥശമ്പളം നൽകാൻപോലും കഴിവില്ലാത്ത പഞ്ചായത്തുകളും മുനിസിപ്പാലിറ്റികളുംകൊണ്ടു് ജനങ്ങൾക്കു് എന്തു ഗുണമാണു് ഉണ്ടാവുക?

കേരളം വലിയൊരു വരൾച്ചയുടെ പിടിയിലാണെന്നും, കുടിവെള്ളംകൂടി കിട്ടാതെ ജനങ്ങൾ കഷ്ടപ്പെടുകയാണെന്നും, അതിനാൽ വരൾച്ച-നിവാരണ നടപടികൾക്കു് അടിയന്തരപ്രാധാന്യം നൽകുന്നതാണെന്നും ഗവർണ്ണർ തുറന്നുപറയുകയുണ്ടായി. വരൾച്ച-നിവാരണത്തിനായി കേരള സർക്കാർ കേന്ദ്രഗവണ്മെന്റിനോടു് നൂററിപ്പത്തൊമ്പതു കോടി രൂപ ആവശ്യപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. മുൻഗവണ്മെന്റിന്റെ കൊള്ളരുതായ്മമൂലം ഖജനാവു കാലിയായിരിക്കുകയാണെന്നു കേൾക്കുന്നു. ഈ പരിതസ്ഥിതിയിൽ, വരൾച്ച-നിവാരണത്തിനല്ലെങ്കിലും, മറ്റു പലതിനും കേന്ദ്രസഹായം ഉപകരിക്കാതിരിക്കുകയില്ല. കേരളത്തിൽ വരൾച്ച സ്മിരമായ ഒരു പ്രതിഭാസമായി മാറിക്കൊണ്ടിരിക്കുകയാണു്. കാലവർഷം ഏറെക്കുറെ കുറവില്ലാതെ തുടരുന്നുണ്ടെങ്കിലും, ഇടമഴകൾ കിട്ടുന്നില്ല എന്നതാണു വരൾച്ചയെ രൂക്ഷമാക്കുന്നതു്. കാലവർഷക്കാലത്തു പെയ്യുന്ന മഴവെള്ളം കടലിലേക്കൊഴുകാതെ തടങ്ങുന്നിർത്താനാവുമോ എന്നതാണു് ഇവിടത്തെ യഥാർത്ഥ പ്രശ്നം. മലകൾ കാട്ടു മുടിക്കിടുന്നകാലത്തു്, മഴവെള്ളം മുഴുവൻ ഉറക്കൊണ്ടു കരേഴ്ശിയായി പുറത്തുവിടാനുള്ള കഴിവു് മലഞ്ചെരിവുകളിലെ മണ്ണിനങ്ങളായിരുന്നു. വനങ്ങൾ നശിച്ചു് മലകൾ നഗ്നങ്ങളായപ്പോൾ മണ്ണിനു് ആ ശക്തി നഷ്ടപ്പെട്ടു. ഇപ്പോൾ മണ്ണു് പെയ്തുവെള്ളത്തെ പിടിച്ചുനിർത്തുന്നതിനു പകരം, പെയ്തുവെള്ളം മണ്ണിനെയുംകൊണ്ടു കത്തിയൊലിച്ചുപോവുകയാണു് ആണ്ടുതോറും സംഭവിക്കുന്നതു്. സാധിക്കുന്ന സ്ഥലത്തെല്ലാം ചെറിയ ബണ്ടുകൾ കെട്ടി, തമിഴ്നാട്ടിലും മറ്റും കാണുന്നതുപോലെ, ജലാശയങ്ങളുടെ ഒരു പരമ്പര മലകൾമുതൽ കടൽത്തീരംവരെ സൃഷ്ടിച്ചാൽ മാത്രമേ കേരളത്തിലെ ജലദുർഭിക്ഷം ഇനിയങ്ങോട്ടു പരിഹരിക്കപ്പെട്ടു. ഇത്തരമൊരു അടിസ്ഥാനസമീപനം ഉണ്ടാകുന്നില്ലെങ്കിൽ വരൾച്ചയെച്ചൊല്ലിയുള്ള നെഞ്ചുത്തടിയും കേന്ദ്രസഹായത്തിനുള്ള മുറവിളിയും അടുത്ത മാർച്ചു് മാസത്തിലും അധികാരത്തിലിരിക്കുന്ന സർക്കാർ ആവർത്തിക്കേണ്ടിവരും; ഭരണകക്ഷി ഏതായാലും കഷ്ടപ്പാടു് ജനങ്ങൾക്കു ബാക്കിയാവുകയും ചെയ്യും.

വനസംരക്ഷണത്തിനും പരിസ്ഥിതിസത്തുലനം നിലനിർത്തുന്നതിനും പരമപ്രാധാന്യം നൽകുമെന്ന് ഗവർണ്ണർ പ്രഖ്യാപിച്ചിട്ടുണ്ട്. 'പാലസാംനീചയം വാർന്നൊഴിഞ്ഞളവു സേതുബന്ധനോദ്യോഗം' ആണെങ്കിലും, ഈ പ്രഖ്യാപനം നമ്മെ സന്തോഷിപ്പിക്കേണ്ടതാണു്. കാരണം, പരിസ്ഥിതി സംരക്ഷണത്തിന്റെ പ്രാധാന്യം, ഒടുവിൽ, നമ്മുടെ കമ്മ്യൂണിസ്റ്റുപാർട്ടികളും മനസ്സിലാക്കിയല്ലോ! ഗവണ്മന്റുടെ ഈ പ്രഖ്യാപനം എങ്ങനെ നടപ്പിലാക്കപ്പെടുന്നു എന്നും നമുക്കു കാത്തിരുന്നു കാണാവുന്നതാണു്.

തൊഴിലില്ലായ്മ പരിഹരിക്കുന്നതു സംബന്ധിച്ചു് ഗവർണ്ണർ

തന്റെ പ്രസംഗത്തിൽ ഏറെക്കുറെ വിസ്തൃതമായിത്തന്നെ ചർച്ച ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. പുതിയ വ്യവസായങ്ങൾ സ്ഥാപിക്കുവാൻ വൻതോതിൽ മുതൽ മുടക്കുന്നതിനെപ്പറ്റി അദ്ദേഹം പറയുന്നുണ്ടെങ്കിലും, സ്റ്റേറ്റിൽ അടുത്ത കാലത്തു വൻകിടമൂലധന നിക്ഷേപത്തിനുള്ള സാധ്യത കുറവാണ് എല്ലാവർക്കും അറിയാം. നിക്ഷേപിച്ചുകഴിഞ്ഞിട്ടുള്ള മൂലധനം, രാജ്യത്തിലെ വ്യവസായവൽക്കരണത്തെ സഹായിക്കുന്ന തരത്തിൽ വിനിയോഗിക്കപ്പെടുന്നുണ്ടോ എന്ന പരിശോധനയാണ് ഈ രംഗത്തിൽ കൂടുതൽ പ്രസക്തമായിട്ടുള്ളത്. ഉദാഹരണത്തിന്, കൊച്ചി കപ്പൽ നിർമ്മാണശാലയിലേക്കു വേണ്ട സ്റ്റേയർ പാർട്ടുകളെല്ലാം ഇവിടെ, സ്വകാര്യ മേഖലയിൽ, ചെറിയ ഫാക്ടറികളിൽ, നിർമ്മിക്കുവാൻ തീരുമാനിക്കുന്നപക്ഷം, നമ്മുടെ രണ്ടോ മൂന്നോ ജില്ലകളിൽ ഏറെക്കുറെ എല്ലാവർക്കും ജോലി നൽകാൻ അതുകൊണ്ടുമാത്രം കഴിയുമെന്ന് ഒരു വിദഗ്ദ്ധൻ ഏതൊരു പറയുകയുണ്ടായിട്ടുണ്ട്. നേരിട്ട് ഏതാനും ആയിരംപേർക്കു കരകൊലത്തേക്കു ജോലി നൽകി എന്നല്ലാതെ, പട്ടുകുറന്നായിരുന്ന മാവൂരിലെ ഗ്വാളിയോർ റയോൺസ് ഫാക്ടറി പരിസര പ്രദേശങ്ങളിൽ വ്യവസായവൽക്കരണത്തെ പ്രോത്സാഹിപ്പിച്ചില്ല; നമ്മുടെ കൈത്തറി നെയ്തുവ്യവസായത്തെ നവീകരിക്കാനും അത് ഉതകിയില്ല. വൻകിടവ്യവസായങ്ങളിൽ മൂലധനം നിക്ഷേപിച്ച്, രാജ്യത്തിലെ പരിമിതങ്ങളായ വിഭവങ്ങൾ പെട്ടെന്ന് ഉപയോഗിച്ചു തീർക്കുകയും പരിസര ഭൂഷണം ഭൃഷ്ടഹമാക്കുകയും ചെയ്യുമ്പോൾ, വ്യവസായത്തെ പല ഘട്ടങ്ങളായി തിരിച്ച്, പരമാവധി വികേന്ദ്രീകരിക്കുക എന്ന തന്ത്രം പ്രായോഗികമാക്കാത്തപക്ഷം, നമ്മുടെ തൊഴിലില്ലായ്മ എന്ന പ്രശ്നം ഒരിക്കലും നിയന്ത്രണവിധേയമാവുമെന്ന് കരുതിക്കൂട.

കേരളത്തിലെ വിദ്യാഭ്യാസ വ്യവസ്ഥിതിയിൽ വന്നുചേർന്നിട്ടുള്ള 'അരാജകത്വത്തേയും കഴപ്പത്തേയും' പറ്റി ഗവർണ്ണർ തന്റെ പ്രസംഗത്തിൽ പരാമർശിക്കുന്നുണ്ട്. ഈ അനാശാസ്യനില പരിഹരിക്കുന്നതിനായി സർക്കാർ എന്തെല്ലാം നടപടികളാണു കൈക്കൊള്ളുക എന്നും കാത്തിരുന്നു കാണേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. പ്രീഡിഗ്രി വിദ്യാഭ്യാസത്തിൽ ഇന്നത്തെ നില ശാശ്വതീകരിക്കുകയെന്നത് ഈ കഴപ്പത്തിനു പ്രതിവിധിയല്ല. പ്രീഡിഗ്രി വിദ്യാഭ്യാസം ഹയർ സെക്കണ്ടറി വിദ്യാഭ്യാസത്തിന്റെ അവസാനഘട്ടമാണെന്ന് അംഗീകരിക്കുകയും, അതു കാര്യക്ഷമമായി നടത്തുന്നതിനുള്ള മാർഗ്ഗങ്ങൾ ആരായുകയുമാണ് ആവശ്യം.

പൊതുരംഗത്തിലെ അഴിമതി, തൊഴിലാളികൾക്കിടയിലുള്ള അസ്വസ്ഥത, നിത്യോപയോഗസാധനങ്ങളുടെ വിലക്കുയറ്റം തുടങ്ങിയവയെ പല പ്രശ്നങ്ങളും സാമാന്യമായി ഗവർണ്ണറുടെ പ്രസംഗത്തിൽ പരാമർശിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. ഇവയുടെ പരിഹാരത്തിനുള്ള വിശദ നിർദ്ദേശങ്ങൾ ഗവർണ്ണറിൽനിന്നു പ്രതീക്ഷിച്ചുകൂട; മന്ത്രിസഭയും നിയമസഭയുമാണ് ഈ കാര്യത്തിൽ നേതൃത്വം നൽകേണ്ടത്.

അധികാരം നഷ്ടപ്പെട്ടവരും, അവരുടെ സിംബന്തികളും, രാഷ്ട്രീയ തിമിരം ബാധിച്ച അല്പം ചിലരുമൊഴികെ, രാജ്യത്തിലെ ബഹുഭൂരിപക്ഷം വരുന്ന സാധാരണജനങ്ങളുടെ ശ്രദ്ധേയം സകലം കേരളത്തിൽ ഭരണാധികാരം കൈയേറ്റാൻ ഇടതുമുന്നണിക്കുണ്ട്. അതേസമയം, ഈ സർക്കാർ അത്തരം പ്രവർത്തിച്ചേക്കുമെന്ന പ്രതീക്ഷയൊന്നും സാധാരണക്കാർക്കില്ല. മറിച്ച്, മുന്നണിക്കുകൾ പാർട്ടികൾ പരസ്പരം കലഹിക്കുകയും, ഓരോ മന്ത്രിയുടേയും വകുപ്പുകൾ ഓരോ ഗവണ്മെന്റുകളായി, പരസ്പരം ബന്ധപ്പെടാതെ, തോന്നിയപോലെ പ്രവർത്തിച്ചുതുടങ്ങുകയും, അങ്ങനെ ഭരണം, മുന്പു പലപ്പോഴുമെന്നപോലെ, സ്തംഭനാവസ്ഥയിലേക്കു നീങ്ങുകയും ചെയ്യുമുണ്ടായ്കയില്ല എന്ന ആശങ്കയും

ജനങ്ങൾക്കിടയിൽ വ്യാപകമായിട്ടുണ്ട്. സദുദ്ദേശ പ്രഖ്യാപനങ്ങൾ കേട്ടും ദുരുദ്ദേശ നിർവഹണങ്ങൾ കണ്ടും തഴമ്പിച്ച ജനമനസ്സുകൾ സ്വരക്ഷയ്ക്കുള്ള മാർഗമെന്നനിലയിൽ അശുഭപ്രതീക്ഷാശീലം വളർത്തുകയെന്നത് അസാധാരണമല്ല.

ആഡംബരവും പ്രകടനാത്മകതയും അഹങ്കാരവും ധിക്കാരവും കുറയ്ക്കുക, അണികളെ നിയന്ത്രിക്കുക, കുറച്ചുമാത്രം സംസാരിക്കുക, സിക്രട്ടേറിയററിനകത്തു് ഇരുന്ന കൂട്ടതൽ പ്രവർത്തിക്കുക, തങ്ങളെ വെട്ടിൽ വീഴ്ത്താൻ സേവകാരെ അനുവദിക്കാതിരിക്കുക—ഇത്രയും ചെയ്യാൽ പുതിയ മന്ത്രിസഭയ്ക്കു് ഇന്നുള്ള ബഹുജനാനുഭാവം നിലനിർത്താനും, വളർത്താനും, രാജ്യത്തിനു ഫലപ്രദമായ സേവനം നൽകാനും കഴിയും.

ഇടതുപക്ഷ ജനാധിപത്യമുന്നണി ഭരണത്തിനു ഞങ്ങൾ നന്മനേരണം; അവർ ജനങ്ങൾക്കു നന്മ ചെയ്യുമെന്ന് ആശിക്കുകയും ചെയ്യണം.

(30 മാർച്ച്, 1987)

23. ഗോവ ഇരുപത്തഞ്ചാമത്തെ സംസ്ഥാനം

'ഇന്ത്യ, ഭൂതായതു് ഭാരതം, സംസ്ഥാനങ്ങളുടെ ഒരു യൂണിയൻ ആയിരിക്കും' എന്ന പ്രഖ്യാപനത്തോടെയാണു നമ്മുടെ ഭരണഘടന ആരംഭിക്കുന്നതു്. ഇന്ത്യ എന്ന യൂണിയനിൽ ഘടകങ്ങളായ സംസ്ഥാനങ്ങളുടെ വിവരം ഭരണഘടനയോടനുബന്ധിച്ചുള്ള ഒന്നാം പട്ടികയിൽ ചേർത്തിരിക്കുന്നു. ഈ പട്ടികയിൽ ഇരുപത്തഞ്ചാമത്തെ സംസ്ഥാനമായി ഗോവയുടെ പേരു് 1987 മാർച്ച് 30-ാം തീയതി എഴുതിച്ചേർക്കപ്പെട്ടു. അതേ പട്ടികയുടെ അവസാനത്തിലുള്ള 'യൂണിയൻ പ്രദേശങ്ങൾ' എന്ന ഭാഗത്തിലായിരുന്നു ഗോവയുടെ പേരു് അന്നോളം ഉൾപ്പെടുത്തിയിരുന്നതു്. ഒരു യൂണിയൻ പ്രദേശം എന്ന നിലയിൽ ഗോവ ഈ പട്ടികയിൽ ഉൾപ്പെടുത്തപ്പെട്ടതു് 1962-ലാണു്. 1949 നവംബർ 26-ാം തീയതി ഭരണഘടനാ നിർമ്മാണസഭ ഭരണഘടന അംഗീകരിച്ചു് ഇന്ത്യൻ ജനതയ്ക്കു സമർപ്പിക്കുമ്പോൾ ഗോവയുടെ പേരു് പട്ടികയിൽ ഒരിടത്തും ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. അന്നു് ഗോവ പോർത്തുഗീസ് സാമ്രാജ്യത്തിൻറെ ഒരു ഭാഗമായിരുന്നു. 1961 ഡിസംബർ 19-ാം തീയതിയാണു് പോർത്തുഗീസ് ഭരണത്തിൽനിന്നു് ഗോവയെ ഇന്ത്യൻ സേന മോചിപ്പിച്ചതു്. ഗോവ ഇന്ത്യയുടെ ഒരു സംസ്ഥാനമായതോടെ, ഇപ്പോൾ, ആ വിമോചനപ്രക്രിയ പൂർണ്ണമായിരിക്കുന്നു. ഇന്ത്യയിലെ പോർത്തുഗീസ് സാമ്രാജ്യത്തിൻറെ ഭാഗങ്ങളായിരുന്ന, ഗുജറാത്തു് സംസ്ഥാനത്തിനകത്തുള്ള, ദാദ്രയും നാഗർ ഹവേലിയും 1961 മുതൽ കേന്ദ്ര ഗവണ്മെൻറിൻറെ നേരിട്ടുള്ള ഭരണത്തിൻ കീഴിലാണു്. 'യൂണിയൻ പ്രദേശം' എന്ന ദാദ്രയുടെയും നാഗർ ഹവേലിയുടെയും പദവി ഇപ്പോഴും നിലനില്ക്കുന്നു.

അറബിക്കടലിൻറെ തീരത്തു്, കർണാടക സംസ്ഥാനത്തിനും മഹാരാഷ്ട്രസംസ്ഥാനത്തിനും ഇടയിൽ ഏറെക്കുറെ കർണാടകസംസ്ഥാനത്താൽ ചുറ്റപ്പെട്ടാണു് ഗോവ കിടക്കുന്നതു്. ഗോവയോടൊപ്പം പോർത്തുഗീസ് സാമ്രാജ്യത്തിൻറെ ഭാഗമായിരുന്ന മേൻ ഗുജറാത്തു സംസ്ഥാനത്തിനുള്ളിലാണു്. ക്യാംബേ ഉൾക്കടലിലുള്ള 'ദിയു' എന്ന ചെറു ദ്വീപും ഇതേ സാമ്രാജ്യത്തിൻറെ ഭാഗമായിരുന്നു. ദാമനും ദിയുവും ഇപ്പോൾ കേന്ദ്ര ഭരണ പ്രദേശങ്ങളായിരിക്കുന്നു. അവ ഒഴികെ, ഇപ്പോൾ രൂപവല്പരിക്കപ്പെട്ട ഗോവാസംസ്ഥാനത്തിൻറെ വിസ്തീർണം 3702 ചതുരശ്ര കിലോ